

Türkiye Cumhuriyeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Arasında Dostluk, İyi Komşuluk ve İşbirliği Antlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 10.12.1993 Sayı : 21784)

**Kanun No
3929**

**Kabul Tarihi
2.12.1993**

MADDE 1. – 1 Haziran 1992 tarihinde Tiran'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Arasında Dostluk, İyi Komşuluk ve İşbirliği Antlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE ARNAVUTLUK CUMHURİYETİ ARASINDA DOSTLUK, İYİ KOMŞULUK VE İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti ülkeleri ve milletleri arasındaki geleneksel dostluk ve işbirliği ilişkilerinin ulaşılmış bulunduğu düzeyden duydukları memnuniyeti kaydederek,

İki Devlet ve millet arasında barışın ve gerçek ve ebedî bir dostluğun mevcut olduğuna inançlarını vurgulayarak,

Birleşmiş Milletler Yasasının amaç ve ilkelerine bağlılıklarını yineleyerek,

1 Ağustos 1975 tarihli Helsinki Nihaî Senedi ve 21 Kasım 1990 tarihli Yeni Bir Avrupa İçin Paris Yasası da dahil olmak üzere, Avrupa'da Güvenlik ve İşbirliği Konferansı süreci çerçevesinde kabul edilen diğer belgeler ile üstlendikleri yükümlülükleri teyid ederek,

Avrupa Kıtasında özgürlük, insan haklarına saygı, demokrasi, barış, güvenlik ve işbirliği yönünde atılan tarihi adımları memnuniyetle karşılayarak,

Avrupa'da demokrasi, barış ve bütünleşme sürecinin hızlandırılması ve yeni oluşan dostluk ve işbirliği ortamının daha da güçlendirilmesi için çabaların sürdürülmesi gereğine inanarak ve bu amaçla bu yöndeki çabalara katkıda bulunmak azimlerini ve kararlılıklarını açıklayarak,

İki ülke arasındaki dostluk, iyi komşuluk ve işbirliği ilişkilerinin yeni bir temel üzerinde dayalı olarak daha da geliştirilip güçlendirilmesi kararlılığı ile,

Aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır :

MADDE 1

Bundan böyle "Taraflar" olarak anılacak olan Türkiye Cumhuriyeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti, aralarındaki ilişkileri dostluk, karşılıklı güven, işbirliği ve ortak yarar temellerinde ve birbirlerinin siyasi bağımsızlığına, egemenliğine ve toprak bütünlüğüne saygı, içişlerine karışmama, hak eşitliği ve insan haklarına ve temel özgürlüklerine saygı ilkelerine dayalı olarak geliştirmek azim ve kararlılıklarını teyid ederler.

MADDE 2

Taraflar, uluslararası ilişkilerde güç kullanılmasının veya güç kullanma tehdidinde bulunulmasının kabul edilemez olduğunu ve uluslararası sorunların barışçı yöntemlerle çözüme kavuşturulması gerektiğini teyid ederler.

Taraflar, topraklarının yekdiğerine yönelik saldırgan ve yıkıcı faaliyetler için kullanılmasına izin vermeyeceklerdir.

Taraflar, aralarında doğabilecek uyuşmazlıkları, münhasıran barışçı yöntemlerle ve dostane bir şekilde çözmek azimlerini teyid ederler.

MADDE 3

Taraflar, birbirlerinin üçüncü devlet veya devletlerin silahlı saldırısına uğramaları halinde saldırgana veya saldırganlara askerî veya diğer bir şekilde yardım sağlamayacaklarını taahhüt ederler.

Böyle bir durumda Taraflar, saldırının durdurulması ve tüm sonuçlarının bertaraf edilmesi amacıyla Birleşmiş Milletler Yasasına uygun olarak ve diğer ilgili uluslararası kurum ve düzenlemelerin sağladığı imkânlardan yararlanarak her türlü çabayı harcayacaklardır.

MADDE 4

Taraflar, uluslararası barış ve güvenliği tehdit edecek veya tehlikeye sokabilecek bir durum karşısında birbirleriyle temasa geçerek durumu değerlendirecek ve bu konuda danışmalarda bulunacaklardır.

MADDE 5

Taraflar, Birleşmiş Milletler Örgütünün uluslararası barış ve güvenliğin idamesi konusunda ve diğer alanlarda oynadığı rolün güçlendirilmesi amacı ile aralarındaki işbirliğini ve ortak çabalarını artırmakta anlaşmışlardır.

MADDE 6

Taraflar, Yeni Bir Avrupa İçin Paris Yasasının kabulü ile kurum ve yapılarını oluşturma aşamasına giren Avrupa'da Güvenlik ve İşbirliği Konferansı (AGİK) sürecine tam bağlılıklarını teyid ederler.

Taraflar, Avrupanın, Avrupa ulusları arasındaki anlayış dostluk, karşılıklı güven ve işbirliğini daha da güçlendirecek bir Devletler Topluluğu halinde yeniden şekillenmesi yolunda çaba harcayacaklardır.

Taraflar, demokrasi, özgürlük, hukukun üstünlüğü, düşünce, din ve inanç özgürlüğü, insan haklarına saygı, hür teşebbüs ve sosyal adalet gibi ortak hedeflere ulaşılmasına katkıda bulunmayı sürdürecektir.

MADDE 7

Taraflar, AGİK süreci çerçevesinde, Avrupada güven, güvenlik ve istikrarın güçlenmesini sağlamak ve silahların kontrolü ve silahsızlanmayı daha da ileri götürmek amacıyla işbirliği yapacaklardır.

Taraflar Balkanlarda güven, güvenlik ve istikrarı artırmaya yönelik ikili veya çok taraflı bölgesel düzenlemeler için çaba göstereceklerdir.

Taraflar, uygulanması etkin şekilde denetlenebilen anlaşmalar yoluyla silahların kontrolü ve silahsızlanma sürecini geliştirmek amacıyla, katıldıkları uluslararası müzakere forumları da dahil olmak üzere, işbirliğinde bulunacaklardır.

Taraflar, askerî alanda temasları geliştirecek, askerî makamları arasında kararlaştırılacak düzeylerde temaslarda ve devreyi danışmalarda bulunacaklardır.

Taraflar, bu amaçla akdedilecek Askerî Eğitim İşbirliği Anlaşması çerçevesinde, özellikle eğitim, teknik ve bilimsel alanlarda işbirliği ilişkilerini somut ve kapsamlı bir şekilde geliştirecek ve çeşitlendireceklerdir.

MADDE 8

Taraflar, aralarındaki ekonomik, sınaî, malî, ticarî, bilimsel, teknolojik ve çevre alanlarındaki işbirliğini kapsamlı biçimde geliştireceklerdir.

Taraflar, aralarındaki ticarî ilişkilerin ve ekonomik işbirliğinin geliştirilmesinin, aralarında kardeşlik bağları bulunan iki ülke halklarının refah ve mutluluğuna hizmet edeceği ve bunun Arnavutluk Cumhuriyetinin ekonomik reformlarını yürütmesine ve serbest piyasa ekonomisine geçişine de önemli ölçüde katkıda bulunacağı hususunda görüş birliği içindedirler.

Taraflar, işbu Maddede belirtilen işbirliği hedeflerini ileriye götürmek amacıyla gerektiğinde yeni anlaşmalar ve diğer pratik düzenlemeler yapacaklardır.

Taraflar, ekonominin çeşitli alanlarında işbirliği yapılmasının ve iki ülkenin kamu ve özel sektör şirketleri arasında ortak şirketler kurulmasının önemini teyid etmişlerdir. Taraflar, bu amaçla, ikili anlaşmaları çerçevesinde gerekli teşvikleri sağlamak ve ülkelerinde veya üçüncü ülkelerde, ikili veya çok taraflı ortak yatırımları özendirme için anlaşmışlardır.

Taraflar, üçüncü ülkelere karşı yükümlülüklerine ters düşmeyecek şekilde ve iç hukuklarına uygun olarak diğer tarafın vatandaşlarına, şirketlerine ve kuruluşlarına, yatırımlarında ve diğer ekonomik faaliyetlerinde en elverişli şartları sağlamayı dikkate alacaklardır.

MADDE 9

Taraflar, ekonomik alanlarda birbirlerinin bilgi ve deneyiminden yararlanmak amacıyla danışmalarda ve uzman değişiminde bulunmanın yararına teyid etmişler ve ülkelerinin potansiyelinin daha iyi tanınması için her düzeyde temasların artırılmasını kararlaştırmışlardır.

Taraflar, iki ülke arasındaki ekonomik, ticarî ve teknik işbirliği uygulamalarının güçlendirilmesi ve yönlendirilmesi amacıyla, Hükümetlerarası Türk-Arnavutluk Karma Ekonomik Komisyonuna önemli görevler düştüğü konusunda mutabıktırlar.

Türk-Arnavutluk İş Konseyinin kurulmasının potansiyel yararları olacağına inanan Taraflar, bu yöndeki çabaların özendirilmesi üzerinde görüş birliği içindedirler.

MADDE 10

Taraflar, bilim ve teknoloji alanlarındaki işbirliğini, mevcut ahdi temel üzerinde, daha da geliştirip çeşitlendirmek için her türlü çabayı harcayacaklardır.

MADDE 11

Taraflar, Balkan Ülkeleri Dışişleri Bakanlarının 1988 Şubat ayında Belgrad'da yaptıkları toplantıya başlayan ve 1990 Ekim ayındaki Tırana toplantılarıyla güçlenen Balkan İşbirliği Sürecine özel önem atfetmektedirler.

Bu çerçevede Taraflar, Balkan işbirliği Süreci içinde, bu sürece daha fazla içerik kazandırılması ve Balkan ülkeleri yararına somut sonuçlara ulaşılması için işbirliği yapma hususunda gortüş birliği içindedirler.

MADDE 12

Taraflar, Türk ve Arnavutluk ulusları arasında mevcut derin kültürel bağları ve iletişimi güçlendirmek kararlılığıyla ve tüm Avrupa uluslarına açık bir Avrupa kültür sahasının yaratılmasına katkıda bulunmak arzusuyla, aralarında mevcut kültür, eğitim, bilim ve sanat değişimlerini düzenleyen anlaşma ve uygulama programlarına dayanan kültürel işbirliğinin tesisi, devam ettirilmesi ve bu çerçevede daha da geliştirilip çeşitlendirilmesini taahhüt ederler.

3929

2.12.1993

Taraflar, iki ülkenin üniversiteleri, yerel yönetimleri, araştırma kurumları ve kültür ve sanat kuruluşları arasında doğrudan işbirliği yapılmasını özendireceklerdir.

Taraflar, ayrıca Arnavutluk'ta Türk dilinin ve Türkiye'de Arnavut dilinin öğrenimi destekleyecekler ve teşvik edeceklerdir. Taraflar, öğretim malzemesi değişimi ve öğretmenlere eğitim olanağı sağlanmasını kolaylaştıracaklardır.

MADDE 13

Taraflar, her türlü enformasyonun daha geniş ve özgür biçimde yayılımını sağlamak yolundaki çabalarını artırmaya ve buna bağlı olarak basın ve yayın alanlardaki işbirliğini çağdaş haberleşme yöntemlerinin kablo ve uydu sistemleri gibi olanaklarından da yararlanmak suretiyle teşvik etmeyi ve geliştirmeyi taahhüt ederler.

MADDE 14

Taraflar, Parlamentoları arasındaki temasların geliştirilmesine özel bir önem atfetmektedirler. Buna paralel olarak, ülkelerindeki siyasal partilerin birbirleriyle yakın temas kurmalarını da teşvik edeceklerdir.

Taraflar, her iki ülkenin halkları arasındaki temasların artırılması ve kadın ve gençlik örgütleri, sendikaları, eğitim kurumları ve spor kuruluşları ile diğer meslekî ve sosyal örgütleri arasındaki temas ve işbirliğinin gelişmesini destekleyeceklerdir. Taraflar, kentler ve yerel yönetimler arasındaki temasların ve işbirliğinin gelişmesini özendireceklerdir.

MADDE 15

Taraflar, konsolosluk alanında işbirliğini daha da geliştireceklerdir. Vatandaşlarının diğer ülkede buldukları süre içinde karşılaşılabilecekleri sorunları iyi niyetle çözmeye yönelik çaba göstereceklerdir.

MADDE 16

Taraflar, terörizmin bütün yöntem ve uygulamalarını, kaynağı, sebebi ve amacı ne olursa olsun kayıtsız şartsız kınarlar. Taraflar, terörizmin hiçbir koşul altında haklı kınanamayacağı yolundaki inançlarını teyid ederler.

Taraflar, uluslararası terörizme ve örgütlenmiş suçlara karşı mücadelede işbirliği yapacaklardır.

Taraflar, silah ve uyuşturucu madde kaçakçılığı ile tarihi ve kültürel eserler ve diğer benzer kaçakçılığa karşı mücadelede işbirliği yapacaklardır.

MADDE 17

Taraflar, ülkeleri arasındaki işbirliğinin ve Avrupadaki genel eğilimlerin doğurduğu ihtiyaçları da dikkate alarak ve ülkelerinin ekonomik, sosyal ve hukukî yapılarındaki gelişmelere uygun olarak, ikili ilişkilerinin ahdi çerçevesini iyileştireceklerdir.

MADDE 18

Taraflar, ikili ilişkilerin gelişmesi hususunda ve her iki ülkeyi ilgilendiren uluslararası ve bölgesel konularda uygun düzeyde ve düzenli aralarla siyasî danışmalarda bulunacaklardır.

MADDE 19

İşbu Anlaşma herhangi bir Devlete karşı değildir ve Tarafların üçüncü Devletlerle imzalamış oldukları ikili ve çok taraflı anlaşmalardan doğan hak ve vecibelerini etkilemeyecektir.

MADDE 20

İşbu Anlaşma onaya tabidir. Onay belgelerinin teati edildiği tarihten 30 gün sonra yürürlüğe girecektir.

İşbu Anlaşma 20 yıl yürürlükte kalacaktır. Taraflardan birinin yürürlük süresinin dolmasından bir yıl önce yazılı olarak feshi ihbarda bulunmaması halinde Anlaşma beşer yıllık sürelerle yürürlükte kalmaya devam edecektir.

Tirana'da, 1 Haziran 1992 tarihinde Arnavutça ve Türkçe olmak üzere iki nüsha halinde ve her iki metin aynı ölçüde geçerli olacak şekilde hazırlanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

ARNAVUTLUK CUMHURİYETİ

ADINA

ADINA

Süleyman Demirel

Sali Berisha

Başbakan

Cumhurbaşkanı

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
16	94	16
31	77	286
45	36	177,184,294:298

I. – Gerekçeli 296 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 36 ncı Birleşim tutanağına bağlıdır.

II. – Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dışişleri Komisyonu görüşmüştür.

III. – Esas No. : 1/438